

**Επισκόπηση εξελίξεων
Νοέμβριος 2018**

Δείκτες αφίξεων και εσόδων¹

Αύξηση των αεροπορικών αφίξεων και μείωση των οδικών τον Οκτώβριο 2018 έναντι του Οκτωβρίου 2017:

- στα κυριότερα **αεροδρόμια** καταγράφηκε αύξηση **των διεθνών αφίξεων +7,7% (+12,4% από την αρχή του έτους)**. Αύξηση παρατηρήθηκε τόσο στην Αθήνα (+16,1%) όσο και στα περιφερειακά αεροδρόμια (+4,2%), ενώ από την αρχή του έτους οι αντίστοιχες αυξήσεις είναι +18,9% και +10,3% αντίστοιχα.
- οι **διεθνείς οδικές αφίξεις**, αυξήθηκαν κατά 11,3%. Από την αρχή του έτους παρατηρείται μείωση -2,1%.

Αύξηση των διεθνών αεροπορικών αφίξεων και μείωση των οδικών τον Οκτώβριο

Οι αυξημένες αφίξεις αποτυπώνονται και στην **Έρευνα Συνόρων¹ της ΤΤΕ**, με την **εισερχόμενη ταξιδιωτική κίνηση του Αυγούστου** αυξημένη κατά **+%** σε σχέση με τον Αύγουστο του 2017, και τις ταξιδιωτικές εισπράξεις κατά **+%**. Οι αντίστοιχες μεταβολές **από την αρχή του έτους** είναι **+%** και **+%** αντίστοιχα.

ΤΤΕ: αύξηση αφίξεων και εισπράξεων τον Αύγουστο

Slot data

Βάσει των στοιχείων της Εθνικής Αρχής Συντονισμού Πτήσεων, **οι διαθέσιμες θέσεις σε εισερχόμενες από το εξωτερικό πτήσεις, αναμένεται να αυξηθούν κατά +12,3% για το σύνολο της σεζόν.**

Αύξηση σε εισερχόμενες πτήσεις στο σύνολο της σεζόν

Κρατήσεις ξενοδοχείων

Τον Οκτώβριο του 2018, η κύρια αγορά κρατήσεων για την Ελλάδα ήταν η γερμανική ακολουθούμενη από τη βρετανική και τη γαλλική. Στη τέταρτη θέση βρίσκεται η ιταλική και στη πέμπτη η γαλλική αγορά. Οι τιμές των ελληνικών ξενοδοχείων, παρά τις ανοδικές τάσεις, και σύμφωνα με τα στοιχεία της trivago, κινούνται στους περισσότερους προορισμούς σε ανταγωνιστικά επίπεδα, συγκρινόμενες με τις τιμές των ξενοδοχειακών μονάδων αντίστοιχων προορισμών του εξωτερικού. Εξαιρεση αποτελούν η Μύκονος και η Σαντορίνη που έχουν πλέον καθιερωθεί διεθνώς ως προορισμοί υψηλής δαπάνης και αντλούν την πελατεία τους από τις υψηλότερες εισοδηματικές τάξεις διεθνώς. Οι κυριότεροι προορισμοί ήταν η Αθήνα, η Μύκονος, η Σαντορίνη και η Θεσσαλονίκη. Για την ελληνική αγορά, δημοφιλείς προορισμοί είναι η Αθήνα, η Θεσσαλονίκη το Ναύπλιο και το Λουτράκι.

Trivago: Γερμανία, Βρετανία, Γαλλία Ιταλία, ΗΠΑ ήταν οι κύριες αγορές των ελληνικών ξενοδοχείων τον Οκτώβριο.

Εξελίξεις στον ελληνικό τουρισμό

Συνεχίζεται η **επενδυτική κινητικότητα στον χώρο των ξενοδοχείων**, όπου η Thomas Cook ανακοίνωσε ότι σκοπεύει να επενδύσει σε τέσσερις μονάδες σε Κρήτη, Κω και Ρόδο. Παράλληλα, ξεκίνησε η διεθνοποίηση των Ikos Resorts με την έναρξη εργασιών για το νέο Ikos Resort στην Ανδαλουσία.

Συνεχίζεται η επενδυτική κινητικότητα στον χώρο των ξενοδοχείων

¹ Λόγω της διαφορετικής μεθοδολογίας που ακολουθείται για την συλλογή διοικητικών στοιχείων και της δειγματοληψίας της Έρευνας Συνόρων (ΕΣ) της ΤΤΕ, τα διοικητικά στοιχεία δεν είναι ευθέως συγκρίσιμα μεταξύ τους, ούτε με αυτά της ΕΣ - βλ. σημείωση στην σελ. 3 του Δελτίου καθώς και [εδώ](#) για λεπτομέρειες.

Σύμφωνα με τη μελέτη του **INSETE** ο **ξενοδοχειακός κλάδος** εκτιμάται ότι έχει κύκλο εργασιών 5,7 δισ. (~3,5% του ΑΕΠ) και προέβη σε σημαντικές επενδύσεις ακόμα και μέσα στην κρίση: 755 εκατ. μετά τις αποσβέσεις και περισσότερες από 1,75 δισ. μικτές επενδύσεις. Από την άλλη πλευρά, με εξαίρεση την κατηγορία 5*, στις άλλες κατηγορίες παρατηρείται είτε πολύ μικρό ύψος επενδύσεων (4*) είτε αποεπένδυση (3* και 2*) δηλαδή οι επενδύσεις υπολείπονται των αποσβέσεων. Τέλος, το μεγαλύτερο μέρος της οικονομικής δραστηριότητας του κλάδου συγκεντρώνεται στα ξενοδοχεία 4* και 5* και στις πέντε κύριες τουριστικές Περιφέρειες: Ν. Αιγαίο, Κρήτη, Αττική, Κ. Μακεδονία και Ιόνια Νησιά.

Εξελίξεις στον τουρισμό διεθνώς

Οι εξελίξεις στο **Brexit** αναμφισβήτητα θα είναι κομβικής σημασίας και στον τουρισμό της Ευρώπης, δεδομένου του μεγέθους της Βρετανικής αγοράς και ιδιαίτερα στον χώρο των αερομεταφορών όπου η Βρετανία έχει πολύ ισχυρή παρουσία λόγω και του ότι ήταν από τις πρώτες χώρες που απελευθέρωσαν τον κλάδο αυτό. Για την Ελλάδα, τυχόν **Hard Brexit** (δηλαδή χωρίς συμφωνία) θα επηρεάσει αρνητικά τα μεγέθη του εισερχόμενου τουρισμού αφού η Βρετανική αγορά (2017: 3 εκατ. αφίξεις, 26,5 εκατ. διανυκτερεύσεις και € 2 δισ. εισπράξεις) αποτελεί μια από τις δύο σημαντικότερες αγορές μας μαζί με την Γερμανική.

Τέλος, εγκαινιάστηκε **το νέο αεροδρόμιο στην Κωνσταντινούπολη** που σταδιακά έως το τέλος του έτους θα αντικαταστήσει το διεθνές αεροδρόμιο Ατατούρκ. Στόχος της τουρκικής κυβέρνησης είναι έως το 2028 το αεροδρόμιο να μπορεί να εξυπηρετήσει 200 εκ. επιβάτες ετησίως, ξεκινώντας την λειτουργία του με 90 εκατ. ετησίως.

Ο ξενοδοχειακός κλάδος έχει σημαντική συμβολή στο ΑΕΠ και είχε σημαντική επενδυτική δραστηριότητα ακόμα και μέσα στην κρίση. Η δραστηριότητα επικεντρώνεται στα ξενοδοχεία 4 και 5* και σε πέντε Περιφέρειες.*

Δεδομένης της σημασίας της Βρετανικής τουριστικής αγοράς, οι εξελίξεις στο Brexit θα είναι κομβικής σημασίας για τον τουρισμό.

Στόχος για το νέο αεροδρόμιο της Κωνσταντινούπολης είναι να εξυπηρετεί 200 εκατ. επιβάτες ετησίως.